

STUDIUL ȘTAMPILELOR POȘTALE ALE ȚIRGOVIȘTEI DE LA FINELE SECOLULUI AL XIX-LEA

LUCIAN PENESCU

Una din problemele cele mai importante pentru colecționarii mărcilor va rămâne cu siguranță studiul materialului filatelic, inclusiv descrierea și aplicarea ștampilelor poștale.

De aceea, studiind corespondența circulată între anii 1883—1899 restrînsă numai la municipiul Țirgoviște, am ajuns la concluzii și aspecte, care pe lângă latura inedită, oferă subiecte care cu siguranță pot prezenta interes și la nivel național, celor care se vor ocupa de completarea istoriei poștale.

Deoarece studiul s-a efectuat în special pe cărțile poștale, vom descrie pe scurt acest material filatelic.

Era în anul 1869, cînd, la 1 octombrie, cetățenii austrieci au început pentru prima dată în lume a folosi acest mijloc nou, rapid și ieftin de corespondență: cartea poștală. Inovația, ca să o numim astfel, aparținea dr. Emmanuel Herman, profesor de economie în Academia militară din Viena. Noul sistem s-a extins cu rapiditate în alte state, ca Germania, Bavaria, Elveția, Rusia, Belgia, Olanda, Canada, Statele Unite, anul 1880 generalizînd în toate țările membre ale Uniunii Poștale Universale de la Berna, cartea poștală internațională.

Popularitatea de care se bucura este dovedită și de faptul că numai în acel an, datele statistice dovedesc că s-au expediat în lume, un miliard de cărți poștale.

Și în țara noastră cartea poștală a fost introdusă la puțin timp după Austria, adică la 15 iunie 1873, conform legii din martie 1873. Este anul cînd în gara București Nord ia ființă un oficiu poștal. La început, această gară s-a numit Țirgu-Vestei, fiind situată chiar pe „ulița Țirgoviște“, cum se numea atunci actuala „Calea Griviței“. De menționat că aceeași ștampilă „Țirgu-Vestei“ apare și pe sigiliul poștal al oficiului orașului Țirgoviște. Mai mult, în legea promulgată prin decretul 632 din 16 martie 1873, găsim precizarea că se înființează o ramură de cale ferată din orașul Țirgu-Vestei, la linia ferată București-Ploiești.

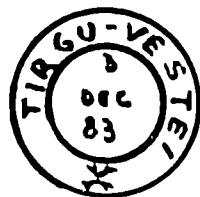
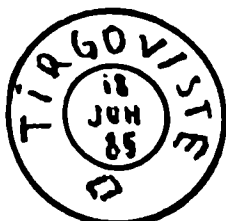
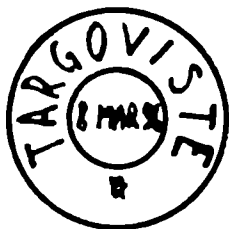
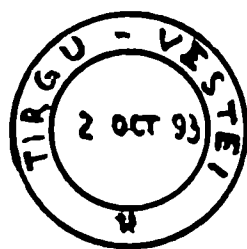
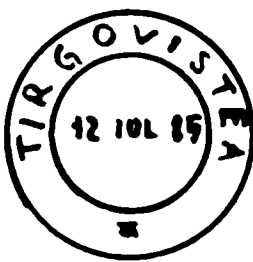
Revenind la cărțile poștale menționăm că acestea erau confecționate din carton alb, de calitate inferioară, cu dimensiunile de 140 × 88 mm, avînd imprimată, în relief, o marcă de 5 bani, iar cele cu răspuns plătit de 10 bani. Bineînțeles că an de an, formatul, calitatea cartonului, modelul, coloritul s-au schimbat mereu și perfecționat. De la un tiraj de 80 000 exemplare vîndute în primul an al apariției, s-a ajuns ca în 1958 numărul cărților poștale expediate să depășească 130 milioane exemplare.

Trebuie menționat că, paralel, circulau și cărți poștale cu răspuns plătit, cărți poștale pentru felicitări, cărți poștale militare. Acestea din urmă au apărut la noi în timpul primului război mondial și erau gratuite, deși aveau încrustat un timbru, dar fără valoare.

Din cercetarea vechilor documente poștale, s-a găsit în secolul XIX (1883–1899) că se foloseau în județul nostru mai multe feluri de ștampile poștale, identificîndu-se :

• Anul 1883 pe două cărți poștale avînd hîrtie de bună calitate, 160 × 100 mm, cu o marcă de 5 bani imprimată, expediată de la Tîrgoviște la București : ștampila aplicată are dublu cerc (22 mm) cu tuș negru, avînd scris TÎRGU-VEȘTEI și o steluță cu șase colțuri, iar în mijloc data sub forma unei fracții (ziua 5, luna DEC. anul 83). De altfel C. Minescu în „Istoria poștelor române”, identifică pentru perioada 1841–1852 două ștampile folosite în județul nostru, descrise astfel :

Ștampila cu dublu cerc (25 mm), în mijloc cu data sub forma unei fracții (ziua și luna în cifre arabe), pe ștampila sus, numele districtului

Ori cît ar fi de ciudat, totuși în aproape două zeci de ani, numai aceste șase ștampile poștale s-au aplicat pe corespondența primită sau expediată din Tîrgoviște.

poștal, iar jos, al plășii, încadrate de câte o steluță cu șase colțuri. Această șampilă s-a folosit de plasa Plaiurilor Unite și Bolintin.

Șampilă cu cerc simplu de 23 mm, avînd sus, județul Dimbovița, iar jos plasa și în mijloc data, șampilă folosită de plasa Bolintin.

● În anul 1895 s-a identificat pe o carte poștală „închisă“, expediată de la București la Tîrgoviște (117 × 87 mm) o șampilă cu dublu cerc de 30 mm, cu tuș violet, avînd scris TÎRGOVIȘTEA și o steluță cu șase brațe, iar în mijloc data într-un singur rînd, 12 jul. 895 și pe o altă carte poștală de 162 × 98 mm, expediată de la București, o șampilă cu dublu cerc de 24 mm, cu tuș negru TÎRGOVIȘTE și un romb, iar în mijloc data sub formă de fracție (18 jun. 85).

● În anul 1886, întîlnim pe corespondența primită în Tîrgoviște două feluri de ștampile. O carte poștală de 5 bani expediată la București a fost obliterată (șampilată) cu tuș negru, șampilă dublu cerc de 24 mm, TÎRGU-VESTEI cu o steluță avînd șase colțuri și în mijloc sub formă de fracție — 10 oct. 86, iar un plic expediat de la București cu francatură 4 valori a 10 bani fiecare, a fost șampilat la Tîrgoviște cu o șampilă, tuș violet de 30 mm, dublu cerc, cu mențiunea TÎRGOVISTEA și în mijloc pe un singur rînd — 6 jan. 866.

● Anul 1887 este marcat de o șampilă cu tuș negru (la două cărți poștale 160 × 100 mm), dublu cerc (25 mm) TÎRGOVISTE și un romb, iar în mijloc sub formă de fracție 11 sept. 87, iar pe o altă carte poștală apare șampilă TÎRGU-VESTEI cu o steluță avînd șase colțuri și în mijloc pe un singur rînd data, indescifrabilă.

● Și în anul 1888 apare pe o carte poștală de 158 × 130 mm, expediată din București la Tîrgoviște, o șampilă clară cu tuș negru (23 mm), dublu cerc mențiunea TÎRGU-VESTEI și o steluță cu șase colțuri, iar în mijloc sub formă de fracție 8 oct. 88. Menționăm că această carte poștală a fost expediată (data poștei) pe data de 7 oct. 88 din Bucuresci, ceea ce denotă că poșta de atunci era foarte operativă.

Aceeași șampilă o găsim aplicată și pe cărți poștale asemănătoare în anii 1889, 1890, 1891 și 1892.

● Paralel în anul 1892, apare șampilă cu tuș negru de 25 mm, cu dublu cerc TÎRGOVISTE cu o steluță cu șase colțuri, iar în mijloc sub formă de fracție — 28 mai 92.

● În anul 1893 revin ștampilele poștale cu tuș violet de 23 mm, cu dublu cerc TÎRGU-VESTEI și o steluță cu patru colțuri, iar în mijloc sub formă de fracție, data. Interesant pentru studiul duratei corespondenței este cercetarea unei cărți poștale plecată de la Luzern-Suisse la 31.VII.93 și ajunsă la Tîrgu-Vestei (Tîrgoviște) pe data de 3 august același an.

Tot în anul 1893 apare și o șampilă cu tuș violet de 29 mm, cu dublu cerc, TÎRGU-VESTEI și o steluță, iar în mijloc pe un singur rînd data de 2 oct. 93, pe o carte poștală (133 × 94 mm), loco.

● Anul 1894 aduce o frumoasă ștampilă cu dublu cerc, tuș violet (diametru 25 mm) TÎRGOVISTE, cu un romb, iar în centru sub formă de fracție, data. Cărțile poștale au acum dimensiunile 135 × 90 mm. Paralel s-au întâlnit și ștampile cu tuș violet de 29 mm, dublu cerc cu mențiunea TÎRGU-VESTEI și o steluță, iar în interior data pe un singur rând (25 mar. 94), ștampilă ce apare și pe o carte poștală închisă expediată din București și francată în afara valorii nominale de 5 bani incrustată, cu două timbre a 5 bani fiecare.

● Anul 1895. aduce pe ștampilele aplicate cu tuș violet — albastru de 29 mm. dublu cerc mențiunea TÎRGOVISTEA și o steluță, iar în interior data într-un singur rând.

● În anul 1896 revine pe ștampile denumirea TIRGU-VESTEI (ștampilă dublu cerc 29 mm) cu data într-un singur rând și apariția unei noi ștampile cu dublu cerc de 26 mm — TÂRGOVISTE (cu Â din a) cu steluță, iar în interior data pe un singur rând 9 MAR. 96. Ștampila a fost aplicată pe un plic expediat din București la 8 martie și francat cu o marcă de 15 bani.

Și ca o curiozitate în anul 1897 întâlnim din nou ștampila cu TÎRGU-VESTEI, ca în 1898 să revină TÎRGOVISTE și o primă ștampilă cu dublu cerc de 30 mm. cu tuș violet, TÎRGOVISTE cu *goarna poștală*, iar în cerc data pe un singur rând (21 DEC. 898). În același an, deși data nu poate fi descifrată clar, pe o ștampilă se pare că ar figura din nou TÎRGOVIȘTEA cu Â din a ștampilă ce o găsim curent pe toată corespondența anului 1899.